

Ўзбекистон

ОВОЗИ

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокию» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси Нархи: 5 сўм
1993 йил 28 апрель, чоршанба № 76 (21.427)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Германияга ташрифи иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантиришга хизмат қилади

И. А. КАРИМОВ ГЕРМАНИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

27 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Германия Федератив Республикасига расмий сафарга жўнаб кетди. Беш кун давом этадиган сафар мобайнида Ўзбекистон раҳбари ГФР Президенти Рихард фон Вайцеккер билан учрашади, канцлер Гельмут Коль, вазирликларнинг раҳбарлари, мамлакат савдо-саноат доираларининг вакиллари билан музокара қилади. Ўзбекистон Республикаси ва ГФР ўртасида шартномалар имзолаш кўзда тутилган. Ўзбекистон Президенти Саар, Бранденбург федерал ўлкаларида, шунингдек, Бирлашган Германия пойтахти — Берлин шаҳрида бўлади.

Тошкент аэропортида Ислом Каримовни Ўзбекистон Олий Кенгаши Раиси Ш. Йўлдошев, Бош вазир А. Муталов, Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Ўзбекистон Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. (ЎзА).

РАВОН ЙЎЛНИНГ ОЛИЙ МАҚСАДИ

ДОКТОР КАРЛ ХАЙНЦ КУНА,
ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИНING ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ

— Менинг мамлакатим — Германия Федератив Республикаси давлати ва ҳукумати, ишбилармон доиралари мустақил Ўзбекистон Республикасининг Президентини жаноб Ислом Каримовни Германияга биринчи давлат сафарини самарали ва мазмунли ўтказишга муносиб тайёргарлик кўрди. Биз дипломатлар аввало аjoyиб раҳбарининг бу сафарини чин дилдан қутлаймиз.

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида ўзининг халқаро миқёсидаги алоқаларини кенгайтириш борасида Европа билан ҳамкорлик қилишга дадил қаддам қўйётганлиги таъсирчан ҳоликдир. Сизнинг Президентининг катта мақсадини қўлалаб яхши сийсий йўл тавлаган.

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида ўзининг халқаро миқёсидаги алоқаларини кенгайтириш борасида Европа билан ҳамкорлик қилишга дадил қаддам қўйётганлиги таъсирчан ҳоликдир. Сизнинг Президентининг катта мақсадини қўлалаб яхши сийсий йўл тавлаган.

гизда тинч, оsoйишта ва ҳамжихат ҳаёт ҳўкм сураётганлиги ўзбек халқининг жузда катта маънавий бойлигидир. Ана шунинг учун ҳам Германия давлати ҳўкумати бу мамлакатга яхши умид назари билан қарамоқда. Менинг мамлакатим Ўзбекистонга катта иқтисодий ёрдам беришга тайёр.

дн. Хўрматли меҳмон Германия раҳбари Вайцеккер, Хельмут Коль, ташқи ишлар вазистри Клаус Кинкел, иқтисодий ҳамкорлик вазистри Шпраунгер билан дўстона учрашади. музокаралар олиб бориш ва ҳўжжатларни имзолашга муассар бўлади. Ўзбекистонлик меҳмонлар федерал вилоятлар вакиллари билан учрашади. Штутгарт шаҳридаги «Мерседес» корхонасини бориб кўрадилар. Маълумки, бу йнрик машинасозлик корхонаси келгусида Ўзбекистонда юк автомобиллари ишлаб чиқарувчи корхонани ишга туширишни мўлжалламоқда. Ўзбекистон давлат делегацияси Сарланд вилоятида иқтисодий ишбилармонлар билан ҳам учрашади. Шунингдек, меҳмонлар Берлиннинг иккала қисмида ҳам бўлади. Икки томон дўстлик алоқаларини мустаҳкамлаш мақсадида Тошкент ва Берлин шаҳарлари ўртасидаги биродарлашув алоқасини ўрнатиш мақсадида ахдлашади.

28 апрель куни Германиянинг иқтисодий ҳамкорлик уюшмасида жаноб Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини мустаҳкамлаш борасида олиб борилаётган ишлар юзасидан маъруза қилади. Илоичим комилки, Германия ва Ўзбекистон ўртасидаги яхши дўстлик алоқалари пухта ва равон йўлдан боради. Бу ишни бугунги кунда немислар ўзбек биродарлари билан бирга қўлламоқдалар.

Хўрматли Президент Ислом Каримов жаноблари делегацияси Германияга хўш келибси!

Сўхбатни Абдулла ПўЛАТОВ ёзиб олди.

Пленум кенгашининг котиби бўлиб ишлаб келаётган Ш. Юсуфовни кенгашнинг иккинчи котиблигига сайлади. Пленумда вилоят ҳўкми И. Норалиева ва Ўзбекистон Халқ демократик партияси Халқаро Кенгашининг иккинчи котиби М. Қирғизбоев ўртоқлар сўзга чиқдилар.

О. УСАНОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири.

ларда «Ўзбекистон» — келажак буюк давлат» рисола-синда илгари сурилган қонда ва ҳўлосаларни меҳнатқилларга тулунтириш ҳақида йўл-ўриқлар, маслаҳатлар беришди.

Айни вақтда шаҳар партия кенгаши «Ўзбекистон овози» рўзмасининг 75 йиллиги муносабати билан меҳнат-шурувнинг 75 рўзума иқдоркорлиги билан учрашув байрамини ўтказиш, яссавий-хўнлик кечасини ташкил этишга қизғин ҳўзирлик кўрмоқда.

М. ҲАКИМОВ, ХДП Асака шаҳар кенгашининг партия ташкилотчиси.

Маълумки, геологлар қаерда нефть борлигини аниқлаш учун геофизик усуллардан фойдаланадилар. Бу ишда мураккаб асбоб-ускуналар талаб этилади. Ҳўзирча республикамизда бундай асбоблар ишлаб чиқарувчи корхона йўқ. Шу боис Германия, Япония ва Россиядан тегишли асбоб-ускуна сотиб олишга мажбур бўлишимиз. Ниятибиз етакчи чет эл фирмалари билан ҳамкорлик қилиб, зарур асбоб-ускуналарни ўзимизда тайёрлаб чиқарувчи қўшма корхона очин.

Зулфия ҚўЧҚОРОВА.

ИПАКЛАРИ ТИЛЛОДАН

Мустақил Ўзбекистонимиз қадимдан ўзининг осори-атқалари билан жаҳонга машҳур. Шу билан бирга мамлакатимиз ҳудудида халқ хўнрмадчилиги ҳам кенг ривожлангани, қўли гул чеварлар, аjoyиб усталар яратган турли буюмлар ҳали-ҳануз ўзининг сифатини йўқотгани йўқ.

Бухоролик зардўзлар яратган буюмлар ҳам минг йиллардан бери ўзбек хонадонлари кўрннга кўрнб кўриб турибди. Моҳир зардўзлар томонидан яратилган турли тўнлар, нимчалар, оёқ кийимларига бўлган талаб ҳали ҳам пайсагани йўқ. Бухоро зардўзлик фабрикасида тайёрланган дўпчиларни айтмаймизми? Эсингизда бўлса, Ўзбекистоннинг бош шаҳри Тошкентдаги Халқлар дўстлиги саройидаги парда ҳам бухороликлар томонидан яратилган.

Ҳа, зардўзлик санъати тарихи қадим-қадим замонларга бориб тақалади. Археологларнинг аниқлашича, бундан икки минг йил аввал ҳам зардўзлик буюмлари тайёрланган экан. Бугунги зардўзлар устозлар анъаналарини астойдил давом эттиришмоқда.

Бу қадимий санъат асарлари турли мамлакатлардан келган меҳмонларни ҳам қизиқтироқда. Бухоро эса чет

эл туризмининг асосий марказларидан бири. Ҳўзир бу ерга йилга 40 мингдан зиёд чет эллик меҳмон келиб кетаётди. Ана шу меҳмонларнинг ҳеч бир гуруҳи Бухоро зардўзлик фабрикасига назар солмай кетмайди.

Ҳўзир корхонада 1,5 мингдан зиёд ишчи аёл меҳнат қилаётди. Ваҳолонки, аср бошида бу касб билан фақат эркаклар шуғулланишарди. Ҳаётга аёл қўли тегса тилла ҳам хиралашади, деган гаплар бор эди. Лекин ҳаёт аёллар қўли гул эналлигини кўрсатди. Ҳа бухоролик зардўзлар томонидан яратилган маҳсулотлар ўнлаб чет эл музейлари томонидан сотиб олинган. Бундан ташқари Америка, Япония, Англия, Бельгия ва бошқа мамлакатларда ўтказилган халқаро кўргазмаларда бу буюмлар катта муваффақият билан намойиш этилди. Шуниси ҳўвончлики, бу буюмлар ўзимизнинг музейларимизда ҳам яхши сақланмоқда. Демак, ҳақиқий санъат ўлмайди. У асрлардан асрларга, мамлакатдан мамлакатларга мустақил Ўзбекистонимиз шаънини, шўхратини кенг ёшеради.

Суратда: бухоролик зардўзлар иш устиди. Б. ЮСУПОВ олган сурат.

ВИЛОЯТ КЕНГАШИНING ПЛЕНУМИ

Термиз. Бугун бу ерда Халқ демократик партияси Сурхондарё вилояти кенгашининг олтинчи пленуми бўлиб ўтди. Кенгашнинг биринчи котиби Ҳамро Эгамович Эрматов «Ўзбекистон Халқ демократик партияси Раиси, республика Президенти И. А. Каримовнинг халқ депутатлари Сурхондарё ви-

лояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нўткидан келиб чиқадиган ҳўлосалар ва партия ташкилотларининг вазифалари ҳақида» маъруза қилди. Маърузачи ва сўзга чиққан ўртоқлар вилоят иқтисодий ҳаётида ва иқтисодийтада кузатиладиган жиддий камчиликларга принципал баҳо

бердилар. Партия аъзолари камчиликларни тузатиш юзасидан кўч-райатларнинг асосий маслиҳатларини билдирилди. Пленум ташкилий масалани кўрди. Ўртоқ М. Зонров бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Пленум уни вилоят кенгаши иккинчи котиблиги ҳамда иқтисод буюр аъзолигидан озод қилди.

● ХДП Асака шаҳар кенгаши иқтисод буюр бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини яхшилаш, унинг обрў-эътиборини ошириш, партиявий иштининг мустаҳкамлаш, иқтисодий муаммоларини ҳал этишда муайян ютуқларга эришиди. Шаҳарда 38 та бошланғич партия ташкилоти бўлиб, улар атрофида 900 нафар партия аъзоси уюшган.

Асака педагогика билим юрти, темир-бетон буюмлари заводи, 10-механизацияланган кўча колонна, моторремонт заводи, 2-пахта тозалаш заводи, умумий овқат-

ПАРТИЯВИЙЛИК — ИЖОДИЙ ИШ ДЕМАК

ланши корхонаси бошланғич партия ташкилотлари Республика Президенти, ХДП Раиси И. Каримов олиб бораётган сийсатни қўллаб-қўвватлаб, аҳолини иқтисодий жиҳатдан ҳўнмоллаш борасида чиқарилган фармонларни бажариш соҳасида қатор тадбирларни амалга ошириб келяпти.

«Ўзбекистон» — келажак буюк давлат» рисоласи бўйича ҳамма жойда очиқ партия йиғилиши ўтказишга пухта ишбилармонлик кўришди. Бинобарин, шаҳар ҳўкмилги билан биргаликда ўтказилган кенгашда муассасаларнинг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотларининг котиблари, фахрийлар ва депутатлар ҳўзурида сўзга чиққан ХДП Асака шаҳар кенгаши биринчи котиби Шўхрат Жалолов, фахрийлардан Собиржон Марасулов очиқ партия йиғилиши-

жам жадал давом этмоқда. Ҳўзирча республикамизда бундай асбоблар ишлаб чиқарувчи корхона йўқ. Шу боис Германия, Япония ва Россиядан тегишли асбоб-ускуна сотиб олишга мажбур бўлишимиз. Ниятибиз етакчи чет эл фирмалари билан ҳамкорлик қилиб, зарур асбоб-ускуналарни ўзимизда тайёрлаб чиқарувчи қўшма корхона очин.

М. ҲАКИМОВ, ХДП Асака шаҳар кенгашининг партия ташкилотчиси.

Мингбулок: воқеалар узидан

● Маълумки, Наманган вилоятининг Мингбулок кўлида кўч топилиб, баъодами отинган нефть фавораси кўпчилигини шохириб қўйган. Ҳўш, ҳўзир бу ерда ахвол қандай? Ўзбекистон нефть-газ ишлаб чиқариш давлат акционерлик бирлашмаси бош геолог Абдушўхур РАШИДОВ бу ҳақда қўйидагиларни гапириб берди.

— Дарҳақиқат, республика мустақиллигининг биринчи йили хайрли келди. Наманган вилояти ҳудудидаги кўчда фавора бўлиб

Нефть қудуқлари таъмирланяпти

отилган нефтни жиловланган ачча оғир келди. Бирок нефть бўлган ўзанида қудуқ қазиш учун ишлатилган асбоб қўлиб кетганлиги туфайли фавора тўхтаб қолган. Биз мутахассислар билан келишиб, қудуқни таъмирлашга киришдик. Ҳўзир Мингбулокда 3 та қудуқ қазилляпти. Айни пайтда нефть қидирув ишлари

жам жадал давом этмоқда. Ҳўзирча республикамизда бундай асбоблар ишлаб чиқарувчи корхона йўқ. Шу боис Германия, Япония ва Россиядан тегишли асбоб-ускуна сотиб олишга мажбур бўлишимиз. Ниятибиз етакчи чет эл фирмалари билан ҳамкорлик қилиб, зарур асбоб-ускуналарни ўзимизда тайёрлаб чиқарувчи қўшма корхона очин.

Зулфия ҚўЧҚОРОВА.

«Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллигига ҲўРМАТ-ЭҲТИРОМ НАМОЙИШИ

ГўЗОР ШАҲРИДАГИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОГИГА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИ 75 ЙИЛЛИГИ НОМИ БЕРИЛДИ

Юзларидан ҳали бери баҳор ва шодлик байрами — «Наврўз» табассуми кетмаган гўзорликлар яна бир қўвончли воқеанинг гувоҳи бўлдилар. Шаҳардаги маданият ва истироҳат маркази боғига ота-кор рўзума «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллиги номи берилди.

А СЛИДА ташаббус қўйилган бошланди. Гўзор район маданият бўлими бошланғич партия ташкилоти маданият-истироҳат боғи меҳнат жамоаси таклифи билан Ўзбекистон Халқ демократик партияси район кенгашига, район ҳўкмилги ва Қашқадарё вилояти маданият бошқармасига мурожаат қилган. Улар бунини қўллаб-қўвватлашди. Айниқса, вилоят маданият бошқармаси (бошқармани Маматқўли Ражабов) хайрли ишни биринчилардан бўлиб маъқуллади. Шу асосда туман «Ленин комсомоли» маданият ва истироҳат боғининг номи ўзгартирилди. Район ҳўкми Я. Нуруллаевнинг 15 апрелдаги қарори билан марказий боғ «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллиги номи билан аталадиган бўлди. Тасдиғин

қадимий шарқ архитектура-сида қурилган бинони бузиб ташламоқчи бўлди. Шунда елиб-югуриб унга кутубхона-ни жойлаштириб, бинони омон сақлаб қолганмиз. Ҳўзир мажур бинода давлат архиви жойлашган. (Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ВАТАНИМ МЕНИНГ

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»НИНГ 75 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ЭЛ СОҒЛИГИ—ЮРТ БОЙЛИГИ

● Алишер Навоийнинг «Маҷолисун-нафис» таъкирасига кирган зотлар таърифидан: «Мавлоно Соҳиб-қабуджамолдур. Яхши таъби бор. Гойибона шатранжнн хуб ўйнар ва таъбида жузун чошиеси бор... Муаммо айтур ва яхши очар».

Муаммо илмида моҳирлик кўрсатган Мавлоно Соҳиб шэърятда ҳам кучли бўлган. Унинг шатранжнн гойибона, яъни тахтага қарамай ўйнай олганлиги ажиб хотира кучига эҳсаллидди далолат беради. Илм, шэърят, хушсухаликда, қолаверса, шатранжда баркамол истеъдод эгаси Мавлоно Соҳиб кўп йиллар Навоий хизматида бўлган.

Навоий билан шоир Биноий ҳазил-мутоиб-

бага мойил ҳозиржавоб бўлганликлари кўпчиликка маълум. Одам зич йнғилларининг бирида Навоий ёнида ўтирган Биноийга: «Оёқни қаёққа узатсанг шоирнинг кетига тегади» — деса, Биноий шу заҳоти: «Йиғилтарсанг ҳам...» — деб жавоб берган экан. Мана шу воқеа шатранж мажлисида юз бергандининг машҳур шарҳишун олим, академик Бартольд аниқлаганини диққатга сазовордир.

Биз ана шу нуфузли йнғин хуесиданги муайян маълумотларни ўрганш ва таҳлил қилиш, қолаверса, ҳаёлотимизни шунга қаратшн асосида кўйндаги воқеий ҳикояни битишга журъат этдик.

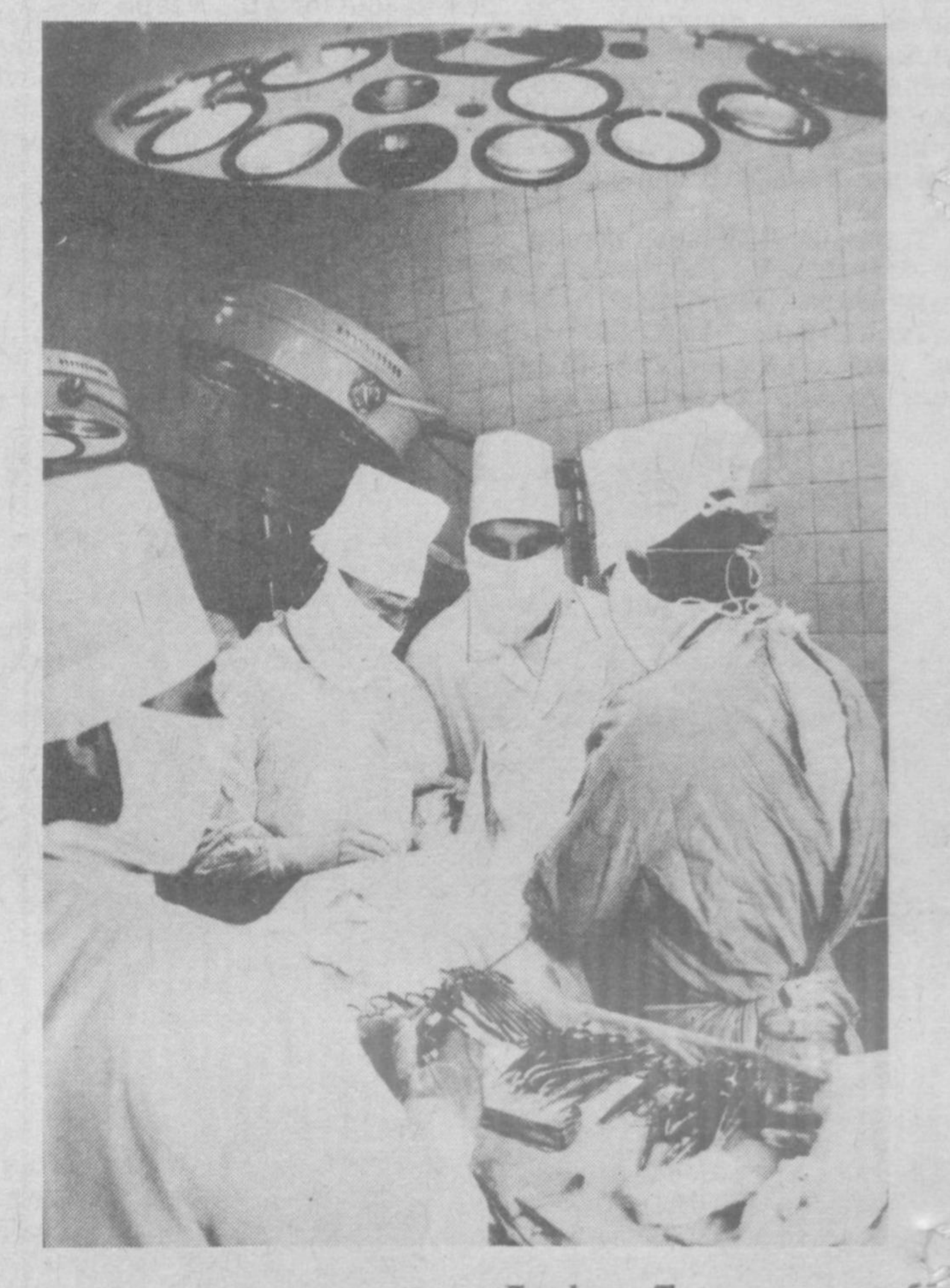
мулк сибсатида тенгсиз бўлганимдек, сен ҳам шатранж оламида ягонасан; мен ва Мавлоно Али Шайх ҳар биримиз ўз соҳамизда тенги йўқ кароматларга эгалимиз, дебди. Али Шайхнинг шахмат ўйини ва шахмат мансубларига онд шарҳи бор. У билан ўйнаганда ҳеч бир кимса чуқур ўйламасдан туриб, унинг фикри ҳаддига ета олмасди...

Фазулло подшоҳга куллуқ қилди. Аммо унинг фикри-зиқри тахтада экани билиниб турарди. Утиришга ижозат бўлгач, у ана вужуди билан бошқа олам қуршотида қолди.

МАВЛОНО Соҳиб ўтирган шийпон гавжум супадан унча узоқ бўлмаसा-да, у ердати гаплар асло куллогига кирмасди. Юриш навбати рақибидалигида ҳам Соҳибнинг фикри-хаёли беҳисоб мулоҳазалар билан банд эди. Тахтада хоналар-у, ундаги доналарни кўзи билан кўрмаса-да, жанг манзарасини яққол тасаввур этиб турар, баъзан тесқари ҳисоб юртишга ҳам мажбур бўлиб қоларди: турли усулларда ўзини назорат қилиб турмаса, шунинг пачаваси чиқиши ҳеч гап эмас. У гоҳ ҳовузга тикилар, гоҳ дараклардан узилиб тушэвтган сарғиш япроқларни беихтиёр кузатар, аммо буни ўзи сезмасди. Тахтада вужудга келган ҳолатдан бироз кўнгли таскин топгач, Хондამирнинг бир тарихий ҳикоясини эслади: «Битта тахтада шу кўйга тушялман, Хожа Али Табризийга офарин-е. Шатранжнн деган лақабни берорга оларимди!» — деб қўйди ичида. Ўз замонасининг ўта қобилиятли шатранж устаси бўлиб етишган Али Табризий аввал Эрон ва Озарбойжонда яшаган. Унинг довуғини эшитган Жаҳонгир Темур Алини Самарқандга олиб келган. Саптанатда у билан тенг донна сура оладиган киши бўлмаган. Уша пайтда битилган ноҳир шатранж рисоласининг муаллифи Али бўлиши керак, деб таҳмин қилинади. Али «гойибона» ўйнай олган, деб эъғанди Хондამир. Ҳусайн Байқоро олдидаги тахтага ҳамма ҳад қилиб келолмай, Мавлоно Фазуллони ўраб, уни қисиб қўйганликларини кўрган Навоий, Султон розилиги билан Мир Муртоз бошлик бир неча устодларни ўз ёнига таклиф этди. Юзига шаббода тегиб, енглроқ нафас ола бошлаган, Фазулло бир қарорга келди ва уни ҳарифга етказиши лятимос қилди. Қора сипоҳлар лашкарбошичи Фазулло 27-юршда шохини Фазулло билан бўлиб, ўзи рақибига тахлика сола бошларди.

Мустақил Ўзбекистонимиз аҳолиси бугунги кунда жуда кўп қийинчиликларга қарамай, келажакка шпонч руҳи билан яшаб, меҳнат қилмоқда. Бунинг учун албатта одамларнинг саломатлиги яхши бўлиши керак. Республикамининг медицина ходимлари ана шу мақсадларга эришиш учун бирмунча ишлар қилишмоқда. Дори-дармон, медицина асбоб-ускуналарни қимматли шифо, тақчил бўлиб бораётган шароитда ҳам кўпгина жамоаларда муайян ютуқларга эришялаётир.

Дилфуза Толипова ва бўлим бошлиги Шариф Қўзиёв. Пастда эса бўғқони олиб ташлаш операцияси пайти. Абдувоҳид ТУРАЕВ олган суратлар.

Масалан, Ватанимиз пойтахтидаги эндокринология илмий текшириш институтининг реанимация бўлимида беморларга шифо бағишлаш борисида кўпгина ишлар қилинди. Бўлим бошлиги Шариф Қўзиёвнинг айтишига қараганда, кўпчилик одамлар бу ердан шифо топиб, меҳнат қучоғига, бола-чақалари бағрига қайтмоқдалар.

Бўлимда асосан бўғқоқ касалига йўлиққан беморлар операция қилинганидан сўнг даволанади. Бу ерда қандли диабет қасаллиги асорати кучайиб кетган беморлар ҳам даволанади.

Бўлимда йнғирма бешта шифокор хизмат қилади. Реанимация бўлими эса олти ўринали бўлиб, врач ва ҳамширалар беморлар-

Ўзбекистон овози

ХАРЧИННОМА

Бугун дўконларда миллий қалиш, ёғи шиппак, болалар оёқ кийимлари ва қўзга ташланадиган бўлиб қолган. Жиззахдаги «Супласт» ишлаб чиқариш савдо бирлашмаси аҳолининг ана шу истеъмол молларига бўлган талабини қондириш мақсадида катталар учун

МИЛЛИЙ ҚАЛИШ
ЕЗГИ ШИППАК
БОЛАЛАР ОЕҚ КИЙИМИ — ЭТИҚЧА
ишлаб чиқариши кенг кўламда йўлга қўйди.

Барча савдо ташкилотлари, корхоналар, воситачи ташкилотлар «Супласт»дан ана шу маҳсулотларни сотиб олишлари мумкин.

МУРОЖААТ УЧУН АДРЕС: Жиззах шаҳри, Тошкент кўчаси, 5-бино.

«СУПЛАСТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САВДО БИРЛАШМАСИ.

чилик илмининг асосчиларида бири. Ўзбекистон Россия Қишлоқ хўжалик фанлари академияларининг академиги ва Ўзбекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси биология фанлари доктори, профессор

ЎТГАНЛАРИНИНГ
ОХИРАТИ
ОБОД БЎЛСИН

Садриддин Хўмаевич ЯУЛДОШЕВИНГ

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик академиясининг Президиуми, чуқур қайгу билан билдириди пахтачилик, мелiorация ва ва марҳумнинг оила аъзолари, кимёлаштириш бўлими атоқли қариндош-уруғларига таъзия олим, меҳрибон устоз, пахта-изҳор қиладди.

тўсатдан вафот этганлигини чуқур қайгу билан билдириди пахтачилик, мелiorация ва ва марҳумнинг оила аъзолари, кимёлаштириш бўлими атоқли қариндош-уруғларига таъзия олим, меҳрибон устоз, пахта-изҳор қиладди.

● Бирорта ҳам хат редакция эътиборидан четда қолмайди.
● Эълонлар кечиктирмай чоп этишга қафолат берилади.
● Кўлэмалар ҳажми чекланмайди.
● Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000120.
Газета офсет усулида А—2 форматда босилади.
Ҳажми 2 босма табоқ, тиражи 166.770 нуска.
Босишга топшириш вақти — 21.00, топшириди — 20.30.
Г—168. № 76.

қадам қўйиб кам бўлмадим, илм ҳазинасида бенасиб қолмадим, оша-оғайиб, устод-шоғирд орттирдим. Қолаверса... Мавлоно Соҳибнинг фикри бўлингандай, атофга бир назар ташлаб кўйди ва ана ўзи билан ўзи овора бўлиб қолди. Ҳаёлини шатранж чулбаб олди. «Бугунги давра жуда кенг бўладиганга ўхшайди. Подшоҳ ҳазратлари ҳам келиб қолсалар-а! Ҳаммадан ақраб мен бир чегга бориб ўтирсам, нима дейишаркин! Йўқ, пирим бунинг олдини олиб қўйорлар, албатта...»

— Ассалому алайкум, Мавлоно, — дея унинг қаршисига кулиб турарди Навоий. — Мана, камини ёнигизда турдум.

— Авф этурсиз, устоз, — кўли кўксига Мавлоно ўнғайсиланарди. — Ҳаёл ила сезмабдурмен.

Навоий бунинг бокиси йўқлигини айтиб, саройдан тўри «Ихлосияга» боргани, суриштириб бу ерга қайтиб келганини тушунтирди. Навоий суҳбатдошининг режаларидан бири ҳудди шу ерда, худди ҳозирги тахтада муаммодан ҳақиқатга айланмаганини, сайр қилиш ўрнига унинг ҳаёл дарёсида сузишни ҳам биларди. Қани энди оразуга етиш онларини қанчалик изтиробли ва қанчалик ширин эканлигини ҳамма ҳам сезайди!

тахтага қараб ўйнашда Мавлоно Соҳиб моҳирроқ эканига ҳарифида шубҳа қолдирмаганди. Бу сафаргиси шатранжи гойибона бўлишининг бокиси шуда эди.

Ҳарифлар ўринларидан туриб, подшоҳга тазим қилгач, белгиланган жойларига: Фазулло мажлис бўлаётган султонинг бир четига, Соҳиб эса нарироқдаги ҳовуз лабига қурилган шийпонга бориб тўзи чўкдиранди. Фазуллонинг олдидаги хонд-тахтада ноз-неъматлар ва мўғиз доналари саф чеккан шатранж тахта-си турибди. Султон Ҳусайннинг олдида ҳам алоҳида шатранж териги-ди: Соҳиб бундан бенасиб, ҳамма нарса тахт эканидан кўнгли таскин топанг Навоий деди:

Икки шатранж ўйнагувчи устод, Арсан шатранжга айлаб қушод... Ул иқовдан Занг рух аҳлига шох, Эна бири Занг аҳлига кишвар

паноҳ.

Ва ўйинни бошлашга ишора қилди. Келишуга кўра, гойибона жангга азм қилган Соҳиб оқ доналарга лашкарбошлик қиларди. Дастлабки юришларга иккала томон ҳам ақиб кетказмади. Тез орада тахтада «бурак ўйинининг чигал вазиёларидан бири вужудга келди... Навба-ян Соҳибдан. У ҳовуздаги балликлар рақсига беихтиёр тикилиб

қолди. Узи буни пайқамас, кўз ўнгида 64 катакли тахтада турли-туман сипоҳлар ҳаракати, жанг тафсилоти намоён эди. «Рўҳни қурбон қилиш керак, — зудлик билан ҳисоб юри-тиб, фикрини ўз тасдиғидан ўтказ-моқчи буларди Соҳиб. Олса-ку, тўрт юришда мот. Олмаса-чи! Олмаса, сипоҳлари шиддатидан тушади, ташаббус менга ўтади! Борди-у шохини руҳи билан тўсиб, ўзи менга «кишт» берса-чи!» — У ҳамон жавоб бермас, илми муаммодангидек тез фикрласа-да, енчимини ниҳоси-га етказ олмас эди. Хуллас, кўзи балликларда бўлгани билан ўзи мансублар (комбинациялар) уммонида сузарди.

— Мавлоно! Ўнг томондаги руҳини бешинчи қаторга олиб қўйингиз! — деди Соҳиб ёнида бўйруқча мунтазир турган Мўминий томон бурлиб. «Ихлосия»да таҳсил қилиш билан бир вақтда жўраларидан шатранж сирларини ҳам ўрганганга Самарқандлик бу йнғит воситачиликни тавозе ва чаққонлик билан адо этади. Султон Ҳусайн ҳамда Фазулло олдидаги тахталарда оқлар юриш қилгач, мажлис ахли ҳайратда қолди. Базиллар: «Кўзимиз тахтада бўлиб туриб, бу юриш ҳавоимизга ҳам келмайдими», деса, бошларини «Ҳарким ҳам гойибона ўйинининг қафилни олавермайдими», дедди Мавлоно Соҳибга хайрхоҳлик билдириди. Вазиятнинг тағига етгач, гапга чечан Мир Муртоз илҳомланиб байт ўқиди:

Хушбахтдир руҳига рух қўйса **хар ким,**
Рўҳинг тутган йўлини шох **тута олмас.**
Ўйнага боқайам рўҳинга, балки! **Илоҳиз найлайин, мот бўлмасам** **бас.**

— Мавлоно Фазулло, — деди Ҳусайн Байқоро кўзларини шатранж тахтасидан узиб. — Асло сур-басини сизни. Шатранж олиялари уч-рашувда ҳозир бўлган халифа Мамун аялга далад бермоғлигини кўр-лаб: «жанг пайтда иззат-қиромга ўрин йўқдур» дебурлар. Дедиллики ни қўлдан бой бермангиз. Бизни ҳам бир шатранж ошини деб билин-гиз. Шундай шатранж мажлислари-да улуг бобомиз Амир Темур со-ҳибқирон ҳам ўларини шу киёфода тутишлари биз учун меросдир...

Бу сўзлардан ҳайратга тушган Фазуллонинг хаёлида машҳур тарихчи Ибн Арабшўннинг «Ажойиб алмақдурфи ахбори Темур», яъни «Темур ҳақидаги хабарларда тақдир ақойиботлари», деган китобининг шатранж воқеалари битилган сатр-лар тақорлана кетди... Муҳаммад ибн ал Ҳимий ва Зайнал-Яздий каби фозиллар—шаҳмат усталари, фақиж ва ҳадис олими-Алоуддин ат Табризий эса уларнинг алломаси бўл-ган. Амир Темур Алоуддинга «Мен

ТАФАККУР ТИҒИ

(ВОҚЕИЙ ҲИКОЯ)

ВАҚТ пешинга яқинлашарди. Бир-қо аста жоме томон йўл олиш-ди. Ҳаёлга фарқ бўлган Соҳибни оғир юкдан енглитиш позициясини пайқаган Навоий унинг елкаси-га қўлини қўйиб, деди:

— Улуг Мирзо Ҳусайн мажлиси-мизга таъриф буюрадиган бўлди-лар. Гойибонангиз билан олампа-ноҳни хабардор қилишми ҳамон-уни кўрмоқ истганин билдирилди. Бундан сира азият чека қўрмангиз, хотирини жам қилингиз. Ҳа, ортиққа ҳазил-мутоибалар гашингизга те-масиз. Сиз дидди ва бахтиёр йнғит-дурсиз. Бу дилингиз полкингиз, ни-янгиз холислигидандур. Иншооллох, ниатингиз ёр бўлғай.

Улар жомега етиб келишганда жомеат жам бўлиб қолган эди. Навоий билан Мавлоно Соҳиб улуг му-лозимлар саврига келиб қўшилдилар ва бирига боғ томон юрдилар.

Ҳамма нарса тахт. Меҳмонлар ҳам етиб келишди. Султон Байқоро ижо-зати билан мажлис ахли жой-жойига ўрнашди. Меҳмон тарихисида дастлабки сўз, албатта, Навоийники бўлиди:

— Муҳтарам жомеат! — деб гап бошлади, у ҳаммага бир-бир эҳди солиб чиқарган. — Ўз соғли давлат-ларидан баҳраманд этган улуг сул-тонимиз Мирзо Ҳусайн соҳибқирон ҳақларига дуо айлайлик! Омин...

Сўнг у бугунги мажлисга таъриф буюрганлар орасида шатранж илми-дан бехабар бирон киши йўқлиги, аксинча, устодлар маҳоратини ба-ҳолай оладиганлар ўтиришганин таъкидлаб, мутасаддилик қилишни султон унга топшириб, ишонч ва эҳ-тиромлар кўрсатгани учун куллуқ қилди. Шундан кейин Навоий икки эски ҳарфиди — Мавлоно Соҳиб билан Мавлоно Фазулло «жанга» бошлаларини айтиди. Шу кунга қа-дар улуг кўп бор куч синишиб қўр-гандилар: ҳозирона жангда, яъни

«Икки итоат бирла ҳизмат этиб-ди, кўп ўтмай анга эл ҳам ром бўлибди», — деб қўйди ичида Соҳиб.

— Мендек бир сойда йнғит «Ихлосия» табарруқлари ҳимоясида билим даргоҳининг мевадаридан татиб кўри-ш шарофига муяссар бўлибди. Ун йил деганда барнага ҳам жидду тўт-қазмайдиган муаммо илмида тўксин-сига баҳраманд этилганимиз шахо-датнома олдим. Алломалар мажлиси-да муаммолар айтишу енчи осон гапми, ахир... Шатранжи сайир, ҳат-то шатранжи кабирда малака ҳосил қилдим. Ҳозирона ўйида бугун Ҳурросонга танилдим. Темур давлатининг шатранж устоди Хожа Али Табризийга етишишга ҳали анча бор. У зот бир йўла тўрт тахтада гойибона, яъни ёдаки ўйнай олган эканлар. Мен эса ақали биттасини дур-рустроқ эплэй олсам... Ҳар қалай, бу табарруқ даргоҳга илхос билан

МУАЛЛИФ ҲАҚИДА

Мамажон Муҳиддинов мамлакатимизнинг эл назаrigа тушган, муҳлислари давраси кенг кишиларидан бири. Ўзбекистонда ўн-га хос шахмат мағстабини яратган. Республи-када шахмат бўйича биринчи спорт уста-си, халқаро ҳақам ҳисобланади. У асли муҳандис бўлиб, тарих фанлари номзо-дидир. Шахматимизнинг халқаро миёнаси-даги нуфузини оширишга унинг ҳиссаси катта. «Шарҳ-шаҳмат ватани», «Шаҳмат дарслиги», «Аъзаомлар сулоласи», «Азми-дин Ҳўнаёв хотираси» каби ўнлаб китоблар ва таржима асарлар муаллифи. Ўзбекистон-да хизмат кўрсатган тренер унингга муяссар бўлган. У ҳамон сафда. Ўзбекистон шах-мат федерациясининг вице-президенти юмушларини сийқидидан адо этмоқда.

МУАССИСЛАР:

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ

Бош муҳаррир
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

РЕДАКЦИЯЛАР:

Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14.
Иجتимойий ҳаёт — 33-21-43, 32-53-16.
Жиноятчиликка қарши кураш — 33-76-04, 32-26-70.
Вилоят муҳбирлари — 33-12-16, 32-57-20.
Қаҳар, аҳборот ва спорт — 33-12-56, 32-55-16.
«Осиё бозори» — 33-41-89, 32-55-70.
Котибият — 33-72-83, 32-53-06.
Эълон ва билдирувлар — 32-54-12.

Шароф Рашидов фонди — 33-20-36, 32-54-35.
Қабулхона — 32-55-15.
ЎЗ МУҲБИРЛАРИМИЗ:

Андижонда — 4-48-85;
Бухорода — 3-96-12;
Гулистонда — 2-26-22;
Жиззахда — 3-31-86;
Қаршида — 3-25-79;
Навбатчи муҳаррир: **С. СИРОЖИДИНОВ.**

Нукусда — 2-42-62;
Самарқандда — 35-22-90;
Урганчда — 6-72-60;
Термизда — 2-23-01.